

The effect of personality traits and identity styles and the five-factor model of personality on life satisfaction and self-efficacy in the face of mental disorders

Seyed Ali Asghar SeyedEbrahimi✉

Abstract

Background and Aim: This research was conducted to evaluate the effect of personality traits and identity styles and the five-factor model of personality on life satisfaction and self-efficacy in the face of mental disorders. **Method:** This research is an applied and correlational study. The main tool for collecting information in this research is five standard questionnaires. The statistical population includes students of the university of Kashan. The sample size in this research is equal to 212 people using Spss Sample power sampling software, and the sampling method in this research is available sampling. The statistical software SPSS and AMOS are used to analyze the questionnaire data of this research. In order to determine the presence or absence of influence between the variables and to estimate and generalize the results obtained from the sample size to the statistical population, a simple regression model with a hidden variable has been used to evaluate the research hypotheses. **Results:** According to this research's findings, personality traits significantly affect life satisfaction, and 42% of the dependent variable (satisfaction with life) variance is explained by the independent variable (personality traits). Identity styles significantly affected life satisfaction, and 63% of the dependent variable (life satisfaction) variance was explained by the independent variable (identity styles). Five personality factors significantly affected life satisfaction, and 70% of the dependent variable (life satisfaction) variance was explained by the independent variable (five personality factors). Personality traits significantly affect self-efficacy, and 49% of the dependent variable (self-efficacy) variance is explained by the independent variable (personality traits). Identity styles significantly affect self-efficacy, and 74% of the dependent variable (self-efficacy) variance is explained by the independent variable (identity styles). Five personality factors significantly affected self-efficacy, and 55% of the dependent variable (self-efficacy) variance was explained by the independent variable (five personality factors). **Conclusion:** The findings of this research provide valuable information on the effect of personality traits and identity styles and the five-factor model of personality on life satisfaction and self-efficacy of people in the face of mental disorders; life satisfaction can be determined based on personality traits; identity styles and five predicted the personality factor in the statistical population. It is also possible to predict self-efficacy based on the statistical population's personality traits, identity styles, and five personality factors.

Received: 31.05.2021

Revision: 06.07.2021

Acceptance: 13.08.2021

Keywords:

mental disorders,
personality, identity styles,
life satisfaction, self-efficacy

How to cite this article:

SeyedEbrahimi, S.A.A. the effect of personality traits and identity styles and the five-factor model of personality on life satisfaction and self-efficacy in the face of mental disorders. *Jayps*, 2021, 2(2): 457-470

Article type

Original research

1. Seyed Ali Asghar SeyedEbrahimi, M.A student of General Psychology, Badvard Branch, Islamic Azad University, Badrud, Iran

✉ Correspondence related to this article should be addressed to Seyed Ali Asghar SeyedEbrahimi Master student of General Psychology, Badvard Branch, Islamic Azad University, Badrud, Iran
Email: merajeentezar@gmail.com

ارزیابی تأثیر خصوصیات شخصیتی و سبک‌های هویتی و مدل پنج عاملی شخصیت بر رضایت از زندگی و خود کارآمدی دانشجویان در مواجهه با اختلالات روانی

سیدعلی اصغر سیدابراهیمی ✉

دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۳/۱۰

اصلاح مقاله: ۱۴۰۰/۰۴/۱۵

پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۵/۲۲

واژه‌های کلیدی:

اختلالات روانی، شخصیت، سبک‌های هویتی، رضایت از زندگی، خود کارآمدی

نحوه ارجاع دهی به مقاله:

سیدابراهیمی، س.ع.ا. (۱۴۰۰).
ارزیابی تأثیر خصوصیات
شخصیتی و سبک‌های هویتی و
مدل پنج عاملی شخصیت بر
رضایت از زندگی و خود
کارآمدی دانشجویان در مواجهه
با اختلالات روانی. دوفصلنامه
مطالعات روان‌شناختی نوجوان و
جوان، ۲(۱): ۴۷۰-۴۵۷

نوع مقاله:

پژوهشی اصیل

چکیده
زمینه و هدف: هدف پژوهش حاضر ارزیابی تأثیر خصوصیات شخصیتی و سبک‌های هویتی و مدل پنج عاملی شخصیت بر رضایت از زندگی و خود کارآمدی دانشجویان در مواجهه با اختلالات روانی است. روش پژوهش: این پژوهش بر اساس معیار هدف در گروه پژوهش‌های کاربردی می‌باشد، اصلی‌ترین ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش ۵ پرسشنامه استاندارد بوده، جامعه آماری این پژوهش شامل دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان می‌باشد. حجم نمونه در این پژوهش با استفاده از نرم‌افزار نمونه‌گیری Spss Sample Power برابر با ۲۱۲ نفر و شیوه نمونه‌گیری در این پژوهش نمونه‌گیری در دسترس می‌باشد. ابزار تجزیه و تحلیل اطلاعات پرسشنامه‌ای این پژوهش نرم‌افزار آماری SPSS و AMOS می‌باشد. به منظور تعیین وجود یا عدم وجود تأثیر بین متغیرها و برآورد و تعمیم نتایج به دست آمده از حجم نمونه به جامعه آماری از مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان جهت ارزیابی فرضیه‌های پژوهش استفاده گردیده است. یافته‌ها: با توجه به یافته‌های این پژوهش ویژگی‌های شخصیتی تأثیر معناداری بر رضایت از زندگی داشته است و ۴۲ درصد واریانس متغیر وابسته (رضایت از زندگی) توسط متغیر مستقل (ویژگی‌های شخصیتی) تبیین شده است. سبک‌های هویتی تأثیر معناداری بر رضایت از زندگی داشته است و ۶۳ درصد واریانس متغیر وابسته (رضایت از زندگی) توسط متغیر مستقل (سبک‌های هویتی) تبیین شده است. پنج عامل شخصیت تأثیر معناداری بر رضایت از زندگی داشته است و ۷۰ درصد واریانس متغیر وابسته (رضایت از زندگی) توسط متغیر مستقل (پنج عامل شخصیت) تبیین شده است. ویژگی‌های شخصیتی تأثیر معناداری بر خودکارآمدی داشته است و ۴۹ درصد واریانس متغیر وابسته (خودکارآمدی) توسط متغیر مستقل (ویژگی‌های شخصیتی) تبیین شده است. سبک‌های هویتی تأثیر معناداری بر خودکارآمدی داشته است و ۷۴ درصد واریانس متغیر وابسته (خودکارآمدی) توسط متغیر مستقل (سبک‌های هویتی) تبیین شده است. پنج عامل شخصیت تأثیر معناداری بر خودکارآمدی داشته است و ۵۵ درصد واریانس متغیر وابسته (خودکارآمدی) توسط متغیر مستقل (پنج عامل شخصیت) تبیین شده است. نتیجه‌گیری: یافته‌های این پژوهش اطلاعات مفیدی را در تأثیر خصوصیات شخصیتی و سبک‌های هویتی و مدل پنج عاملی شخصیت بر رضایت از زندگی و خود کارآمدی دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان در مواجهه با اختلالات روانی فراهم می‌کند. می‌توان رضایت از زندگی را بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های هویتی و پنج عامل شخصیت در جامعه آماری پیش‌بینی نمود. همچنین می‌توان خودکارآمدی را بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، سبک‌های هویتی و پنج عامل شخصیت در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

۱. سیدعلی اصغر سیدابراهیمی، دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، واحد بادورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بادورد، ایران

✉ مکاتبات مربوط به این مقاله باید خطاب به سیدعلی اصغر سیدابراهیمی دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، واحد بادورد، دانشگاه آزاد اسلامی، بادورد، ایران است.

پست الکترونیکی: merajeentzar@gmail.com

مقدمه

با گسترش تکنولوژی و فناوری در جهان امروز و سرعت انتقال داده‌ها و اطلاعات در کسری از ثانیه و کمتر و آگاهی بشر از تمام اوضاع و احوال و پیرامون خود، باعث به وجود آمدن نگرانی‌ها و استرس‌های ناشناخته‌ایی در بطن و روان آدمی گشته است که این گونه بیماری‌ها و اختلالات در روان فرد گاهی باعث تحریک ناآگاهانه یا آگاهانه به سمت ارتکاب حرکت‌ها و فعالی می‌گردد که پا در حیطه جرم در فرایند تقنینی کشورها دارد و مسئولیت کیفری بر آن مترتب می‌باشد (سلحشور و همکاران، ۱۳۹۸).

اصولاً انسان در جستجوی حقیقت و معناست و نمی‌توان او را از جستجوی معنا در زندگی منع کرد. انسان در زندگی خود درمی‌یابد که باید بر اساس هدف مشخصی زندگی کند و نفی غایت مندی و هدف در زندگی باعث می‌شود با حقیقت هستی و وجود که منشأ معناست، بیگانه شده و میان معنا و زندگی شکاف عمیقی به وجود آید. بی‌معنایی زندگی البته با احساس تهی بودن و پوچی در زندگی همراه است که چنین احساسی به‌عنوان چالش معنای زندگی بشر امروزی مطرح است که خود ناشی از فقدان شناخت درست انسان از خویش و نداشتن فلسفه‌ای صحیح در زندگی است (اسفندیاری، ۱۳۹۵). از جمله پرسش‌های بنیادینی که همواره ذهن اندیشمندان را به خود مشغول ساخته است، شیوه و هدف زندگی در نظام هستی است. دانش، ثروت، مقام، شهرت، عشق، زیبایی، خوش‌گذرانی و آسایش از جمله پاسخ‌های داده‌شده به این سؤال است. در گفتمان‌های مختلف درباره این موضوع، شادی نیز از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است. چنان‌که در حکمت باستانی ایرانی، شادی از نخستین آفریده‌های اهورامزدا دانسته شده است (ظاهر عبدوند و صفری، ۱۳۹۸). در گذشته خوب زندگی کردن و شادمانه زیستن را با آنچه ما اکنون کیفیت زندگی می‌نامیم در نظر می‌گرفته‌اند و مسئله اصلی قرن جدید هم زندگی کردن باکیفیتی بهتر است (ذبیحی مداح و همکاران، ۱۳۹۸). خودکارآمدی و خودارزشمندی جز باورهایی هستند که یک فرد بر اساس آن می‌تواند با به کارگیری مهارت‌های خود، کاری را در شرایط خاص انجام دهد و از انجام آن رضایت کامل را داشته باشد و خشنود باشد. اصل زیربنایی نظریه خودکارآمدی و خودارزشمندی این است که افراد احتمالاً بیشتر در فعالیت‌هایی درگیر می‌شوند که نسبت به آن فعالیت‌ها خودکارآمدی بالایی دارند و از درگیر

شدن در فعالیت‌هایی که خودکارآمدی پایینی نسبت به آن دارند پرهیز می‌کنند (ارشدی الیاسی، ۲۰۱۸). خصوصیات شخصیتی بر رضایت از زندگی و خودکارآمدی افراد موثر است (کریمی، ۱۳۸۹). صاحب نظران حوزه شخصیت و روانشناسی از کلمه شخصیت تعریف‌های گوناگونی ارائه داده‌اند. از نظر ریشه گفته شده است که کلمه شخصیت معادل کلمه Personality و یا Personalite در فرانسه است. در حقیقت از ریشه لاتین Persona گرفته شده است که به معنی نقاب یا ماسکی است که در یونان و روم قدیم بازیگران بر چهره می‌گذاشتند. این تعبیر تلویحا اشاره به این مطلب دارد که شخصیت هر کس ماسکی است که او بر چهره خود می‌زند تا وجه تمایز او از دیگران باشد. (کریمی، ۱۳۸۹) مراد از شخصیت، الگوهای معینی از رفتار و شیوه‌های تفکر است که نحوه سازگاری شخص را با محیط تعیین می‌کند. (اتکینسون و همکاران، ۱۹۸۳. ترجمه: براهنی، ۱۳۸۸). شخصیت‌الگویی از رفتار و روابط اجتماعی متقابل است؛ بنابراین شخصیت یک فرد مجموعه راههایی است که او نوعا نسبت به دیگران واکنش یا با آن‌ها تعامل می‌کند. (فرگوسن، ۱۹۷۰). از جمله عوامل نفسانی که شخصیت را تشکیل می‌دهد، پاره‌ای احساسات و حافظه و تخیل و اراده است و گذشته از این، محیط اجتماعی نیز در تشکیل این معنا دخالت مؤثری دارد و تعقل ذات را تسهیل می‌نماید. شخصیت در زبان لاتین «پرسونالیت» و در زبان انگلوساکسون «پرسونالیتی» خوانده می‌شود که از ریشه لاتین «پرسونا» گرفته شده است (علایی و همکاران، ۱۳۹۷). کلمه تیپ نیز از لغت یونانی «توپوس» به معنای نقش یا اثر گرفته شده است و در روان‌شناسی به معنای خصوصیات ویژه جسمی و روان‌شناختی خاصی است که آدم‌ها را از هم متمایز می‌سازد. در واقع مقصود از تیپ، الگوی صفات ثابت یا ویژگی‌های دیگر است که به عنوان معیاری برای طبقه بندی اشخاص در گروه‌ها عمل می‌کند (شاملو، ۱۳۷۷). کریمی (۱۳۸۹)، تیپ شخصیتی را مجموعه ویژگی‌های جسمی، روانی و رفتاری می‌داند که هر فرد را از افراد دیگر متمایز می‌سازد. تقسیم بندی تیپ‌های شخصیتی به چهار گروه A,B,C,D یکی از دقیق‌ترین تقسیم بندی‌ها در این زمینه است. (بلیکل، ۲۰۱۰) همچنین تیپ F نیز در برخی منابع ذکر شده است. (کریمی، ۱۳۸۹)؛ اما یکی از متداول‌ترین طبقه بندی‌هایی که روان‌شناسان برای شخصیت به کار می‌برند تیپ شخصیتی A و تیپ شخصیتی B می‌باشد.

هایش مطرح می کند که هویت فردی از طریق حس یکسان بودن و پیوستگی خود و هم چنین تلاش ناخودآگاه برای تداوم منش شخصی و احساس مسئولیت مشترک درونی برای آرمان ها و هویت اجتماعی یک گروه ایجاد می شود (اریکسون، ۱۹۶۸، به نقل از آدامز، ۱۹۹۸). مارسیا (۱۹۶۶) براساس آثار اریکسون الگوی وضعیت هویت را برای توضیح فرآیند تحول و ساختار هویت ارائه داده است. در این الگو، بر اساس سطح جست و جوی شخصی که به طور اولیه بحران^۱ هویت نامیده می شود. موضوعات مرتبط با فرد و موقعیت (مانند جست و جوی عقاید مذهبی) و سطح تعهد^۲ (مانند تعهد به یک مذهب مشخص)، چهار وضعیت هویت (موفق^۳، دیررس^۴، زودرس^۵ و سردرگم^۶) ارائه داد. مارسیا برای رسیدن به چهار وضعیت هویت، مصاحبه های نیمه ساختاری را با دانشجویان دانشگاهی ترتیب داد و طی آن متوجه شد که چقدر فرد با موضوعات عقیدتی، حرفه ای درگیر است و براساس آن وضعیت هویت فرد را مشخص می کرد و به تعریف عملیاتی از نظریه اریکسون پرداخت که طی آن می توانست به صورت کمی برای افراد عدد در نظر بگیرد (به نقل از وایت و دیگران، ۱۹۹۸). مارسیا در شکل گیری هویت به دو فرآیند اساسی، بحران و تعهد اشاره می کند: فرآیند اول، یعنی بحران و جست و جوی هویت، دوره ای است که فرد درباره تقلیدها و همانند سازی های گذشته، انتظارات، نقش ها و سنت های اجتماعی پرسشگری می کند و در مورد علایق، استعدادها و جهت گیری های خود به تأمل می پردازد و نقش ها، آرمان ها و شکل های مختلف هویت را مورد آزمایش قرار می دهد. فرآیند دوم، یعنی تعهد مشابه با مفهوم وفاداری در نظریه اریکسون است و در واقع تصمیم گیری های نسبتاً با دوام و باثبات نسبی در زمینه های مختلف هویت و جهت گیری تلاش های فرد به سوی این تصمیم گیری ها می باشد (کارور و شی، ۱۳۷۵). برزونسکی (۱۹۸۹، ۱۹۹۰) الگویی را مطرح کرده است که حداقل در سه سطح اطلاعاتی^۷، هنجاری^۸ و سردرگمی/ اجتنابی^۹ به کار می رود (برزونسکی، ۱۹۹۰؛ نورمی، برزونسکی، تامی و کینی، ۱۹۹۷).

این الگوهای رفتاری برای اولین بار در سال ۱۹۵۹ توسط دو پزشک متخصص و جراح قلب کالیفرنایی به نام های «می یو فریدمن» و «ری روزمن» ارائه شدند. (پروین، ۲۰۰۱، ترجمه کدیور و جوادی، ۱۳۸۱) آن ها در پژوهش های خود ثابت کردند در واقع سبک شخصیتی متمایزی وجود دارد که منجر به بیماری قلبی- عروقی می شود، این سبک شخصیتی را فریدمن و روزمن الگوی رفتاری تیپ A نامیدند. افراد تیپ A که مستعد بیماری جسمانی و روانی می باشند، با سه ملاک توصیف می شوند: (۱) - احساس افراطی فوریت زمانی (۲) - رقابت طلبی و جاه طلبی و (۳) - پرخاشگری و خصومت بویژه زمانی که اوضاع از کنترل خارج است. (روزنهنان و سلیگمن، ۲۰۰۵، ترجمه سید محمدی، ۱۳۸۶). اریکسون (۱۹۶۳) معتقد است انسان هشت مرحله پی در پی رشد روانی - اجتماعی را تجربه می کند که هر مرحله براساس موفقیت یا شکست در مراحل قبلی شکل می گیرد. از نظر او مشکلات و بحران های بسیاری در خلال نوجوانی (که پنجمین مرحله رشد روانی اجتماعی است) رخ می دهد که او از آن به عنوان مرحله هویت یابی در برابر سردرگمی نقش یاد کرده است. تجارب این مرحله از رشد به طور مستقیم بر بقیه زندگی بزرگسالی اثر می گذارد. طی این مرحله از رشد، جست و جو برای شغل، ارزش ها و جهان بینی آغاز می شود؛ پرسش هایی نظیر من کیستم؟ به کجا می روم؟ چه کاره خواهیم شد؟ نمونه ای از این پرسش ها هستند (به نقل از وایت، وامپلر و وین، ۱۹۹۸). بر اساس نظر اریکسون هویت یابی نه تنها شاخص عمده دوره نوجوانی است، بلکه لازمه عبور موفقیت آمیز از نوجوانی به بزرگسالی اولیه است (اریکسون، ۱۹۶۸).

اریکسون تعاریف متعددی را برای هویت ارائه کرد که از تفکر روان تحلیلی وی با تأکید بر رشد من سرچشمه گرفته و بر مبنای این عقیده قرار دارد که من، یک شخصیت پیوسته را سازمان دهی می کند و نوعی یکسان بودن و پیوستگی به آن می بخشد که آن را دیگران درک می کنند. وی می گوید واژه هویت هم بر یکسان بودن خود و هم بر شریک بودن دایمی در برخی از ویژگی های اساسی با دیگران دلالت می کند (اریکسون، ۱۹۶۸، به نقل از آدامز، ۱۹۹۸). او در سراسر نوشته

6. Diffusion
7. Information
8. Normative
9. Diffuse / avoidant

1. Crisis
2. Commitment
3. Achievement
4. Moratorium
5. Foreclosure

(۱۹۹۲)، فرم کوتاه پرسشنامه پنج عاملی شخصیت نئو (۱۹۹۵)، پرسشنامه رضایت از زندگی داینر، ایمونز، لارسن و گریفین (۱۹۸۵)، پرسشنامه خودکارآمدی شرر و مادوکس (۱۹۸۲) می‌باشد. در راستای تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش ابزار تجزیه و تحلیل اطلاعات پرسشنامه‌ای این پژوهش با نرم‌افزارهای آماری و مدلسازی معادلات ساختاری SPSS و AMOS صورت پذیرفته است. همچنین برای تعیین حجم نمونه از نرم‌افزار ارزشمند SPSS SAMPLE POWER استفاده گردیده است. پایایی ابزار پژوهش نیز بر اساس آزمون آلفای کرونباخ برای پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی (۰/۷۷)، سبک هویت (۰/۷۴)، پنج عامل شخصیت (۰/۷۲)، رضایت از زندگی (۰/۷۵)، خودکارآمدی (۰/۷۳) به تأیید رسیده است. جامعه آماری این پژوهش دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان می‌باشد. حجم نمونه در این پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS SAMPLE POWER برابر با ۲۱۲ نفر و شیوه نمونه‌گیری در این پژوهش نمونه‌گیری در دسترس می‌باشد.

ابزار پژوهش

۱- پرسشنامه ویژگی‌های شخصیت باس و همکاران (۱۹۷۵). این پرسشنامه برای اولین بار توسط باس و همکارانش در سال ۱۹۷۵ تهیه و تدوین شد و روایی و پایایی آن نیز در پژوهش سازندگان پرسشنامه تأیید گردید. این پرسشنامه شامل ۲۷ سوال است که در قالب چهار تیپ یا ویژگی شخصیتی منصف، جسور یا قاطع، مساوات طلب یا تساوی‌گرا و درون‌گرا طراحی شده است. رتبه بندی پرسش نامه بر اساس مقیاس لیکرت شامل پنج گزینه کاملاً مخالفم، مخالفم، نه موافق و نه مخالفم، موافقم و کاملاً موافقم با تخصیص نمره ۱ تا ۵ انجام شده است. به ترتیب سؤالات ۱ تا ۱۱ پرسش نامه، شخصیت منصف، سؤالات ۱۲ تا ۱۶ شخصیت جسور یا قاطع، سؤالات ۱۷ تا ۲۲ شخصیت تساوی‌گرا، سؤالات ۲۳ تا ۲۷ شخصیت درون‌گرا را مشخص خواهند نمود. ضریب آلفای کرونباخ در این پژوهش برای کل مقیاس و خرده‌مقیاس‌های شخصیت منصف، شخصیت جسور یا قاطع، شخصیت تساوی‌گرا و شخصیت درون‌گرا به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۷۷، ۰/۶۷، ۰/۷۵ و ۰/۷۶ به دست آمد که بیان‌گر پایایی خوب این پرسشنامه در پژوهش حاضر می‌باشد.

۲- پرسشنامه سبک هویت برزونسکی (۱۹۹۲). این پرسشنامه ۳۰ سؤالی است که از مدل برزونسکی (۱۹۹۲) اقتباس شده است و دارای سه مؤلفه است. زیر مقیاس‌های

یکی از متغیرهایی که با متغیر شخصیت و سبک هویت می‌تواند رابطه داشته باشد، رضایت از زندگی است. رضایت از زندگی احساس خرسندی و رضایت از جنبه‌های زندگی، از مؤلفه‌های نگرش مثبت افراد نسبت به جهانی است که در آن زندگی می‌کنند (شریفی و همکاران، ۱۳۹۴). همچنین شادابی و رضایت مردم از زندگی به‌عنوان یکی از شاخصه توسعه مطرح شد و از سال ۲۰۰۰ به بعد در نگاه سازمان‌های بین‌المللی و به‌ویژه سازمان ملل برای تعیین سطح توسعه‌یافتگی کشورها وارد بحث‌های توسعه‌ای شد (صادقی و همکاران، ۱۳۹۹).

خودکارآمدی از دیگر متغیرهای مرتبط با متغیر شخصیت و سبک هویت است. خودکارآمدی حول نظریه‌ی شناختی اجتماعی متعلق به یک روان‌شناس به نام آلبرت باندورا شکل گرفته است که در آن بر نقش یادگیری دیداری، تجربه‌ی اجتماعی و جبرگرایی متقابل در رشد شخصیت تأکید می‌شود. بنابر نظریه‌ی باندورا، نگرش و طرز برخورد، توانایی‌ها و مهارت‌های شناختی یک فرد همگی اجزای یک سیستم به نام خود-نظام را تشکیل می‌دهند. این سیستم در چگونگی ادارک و هم‌چنین نحوه‌ی تعامل ما در موقعیت‌های مختلف نقش مهمی ایفا می‌کند. خودکارآمدی یکی از اجزای اساسی و حیاتی سیستم خود نظام را تشکیل می‌دهد (امانی، ۲۰۱۸). این پژوهش به ارزیابی تأثیر خصوصیات شخصیتی و سبک‌های هویتی و مدل پنج عاملی شخصیت بر رضایت از زندگی و خود کارآمدی دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان در مواجهه با اختلالات روانی می‌پردازد.

روش پژوهش

این پژوهش بر اساس معیار هدف در گروه پژوهش‌های کاربردی، بر اساس معیار زمان گردآوری داده‌ها در گروه پژوهش‌های پیمایشی، بر اساس معیار ماهیت داده‌ها و مبنای پژوهش یک پژوهش کمی، بر اساس معیار خصوصیات موضوع یا مسئله پژوهش یک پژوهش همبستگی یا همخوانی، بر اساس معیار انواع تحقیقات بر اساس نوع داده یک پژوهش با داده‌های دست‌اول، بر اساس معیار روش جمع‌آوری اطلاعات یک پژوهش میدانی با استفاده از تکنیک پرسشنامه و بر اساس معیار میزان ژرفایی یک پژوهش پهنانگر می‌باشد. اصلی‌ترین ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش ۵ پرسشنامه استاندارد پرسشنامه ویژگی‌های شخصیتی باس و همکاران (۱۹۷۵)، پرسشنامه سبک هویت برزونسکی

گزارش شده پرسشنامه پنج عامل بزرگ شخصیت NEO-FFI توسط مک‌گری و کوستا بین ۷۴٪ تا ۸۹٪ با میانگین ۸۱٪ متغیر بوده است. ضریب همبستگی بین نمره‌های NEO-FFI با NEO-PI-R در نمونه ABLSA به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۰، ۰/۷۷، ۰/۸۷، برای شاخص‌های O، E، N، C و A محاسبه شد. حق‌شناس (۱۳۸۵) ضریب اعتبار باز آزمایشی برای یک گروه نمونه ایرانی شامل ۲۰۸ دانشجو با سه ماه فاصله زمانی به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۷۹، ۰/۸۰، ۰/۷۵، ۰/۸۳ برای روان رنجور خویی، برون‌گرایی، گشودگی نسبت به تجربه، سازش‌پذیری و وظیفه‌شناسی به دست آورد.

۴- پرسشنامه رضایت از زندگی دینر و همکاران (۱۹۸۵). مقیاس رضایت از زندگی توسط دینر و همکاران (۱۹۸۵) برای اندازه‌گیری سطح رضایت از زندگی کلی افراد طراحی شده است. برای مثال چقدر از زندگی خود راضی هستند و یا چقدر به زندگی آرمانی نزدیک هستند. این آزمون شامل ۵ سؤال با مقیاس پاسخ گویی لیکرت ۷ درجه ای (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) می باشد. ضرایب پایایی هماهنگی درونی و بازآزمایی مقیاس در بین دانشجویان به ترتیب ۰/۸۷ و ۰/۸۲ گزارش شده است. این مقیاس توسط بیانی، کوچکی و گودرزی (۱۳۸۶) به فارسی ترجمه شده و برای آن پایایی به روش آلفای کرونباخ و بازآزمایی به ترتیب ۰/۸۳ و ۰/۶۹ گزارش شده است. به منظور تعیین روایی سازه پرسشنامه رضایت از زندگی، فهرست شادکامی آکسفورد و پرسشنامه افسردگی بک همزمان اجرا شدند. نتایج پژوهش نشان داده است ضریب همبستگی بین مقیاس رضایت از زندگی (SWLS) و مقیاس شادکامی آکسفورد، ۰/۷۱ محاسبه و تأیید گردید.

۵- پرسشنامه خودکارآمدی شرر و مادوکس (۱۹۸۲). این پرسشنامه یک مقیاس دارای ۱۷ سؤال است که هر سؤال بر اساس مقیاس لیکرت از دامنه کاملاً مخالفم تا کاملاً موافقم تنظیم می‌شود. نمره‌گذاری مقیاس به این صورت است که به هر ماده از ۱ تا ۵ امتیاز تعلق می‌گیرد. سؤال‌های ۱، ۳، ۸، ۹، ۱۳ و ۱۵ بصورت عادی و بقیه سؤال‌ها یعنی ۲، ۴، ۵، ۶، ۷، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۶ و ۱۷ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شوند؛ بنابراین حداکثر نمره‌ای که فرد می‌تواند از این مقیاس به دست آورد نمره ۸۵ و حداقل نمره ۱۷ است. شرر و مادوکس (۱۹۸۲) با استفاده از روش تحلیل عاملی

آن عبارتند از: سبک اطلاعاتی (۱۱ سؤال)، سبک هنجاری (۹ سؤال) و سبک سردرگم/اجتنابی (۱۰ سؤال) که در جدول (۳) تعداد سؤالات سبک‌های هویت نشان داده شده است. در مقابل هر گویه یک طیف ۵ گزینه‌ای مقیاس لیکرت قرار دارد و از گزینه‌ی کاملاً مخالفم، نمره‌ی ۱ تا کاملاً موافقم، نمره ۵ را شامل می‌شود؛ بنابراین بیشترین امتیاز این پرسشنامه ۱۵۰ و کمترین امتیاز آن ۳۰ است. برزونسکی (۱۹۹۲) میزان ضریب آلفای کرونباخ را برای سبک اطلاعاتی ۰/۶۲، سبک هنجاری ۰/۶۶ و سبک سردرگم/اجتنابی ۰/۷۳ گزارش کرد. وایت، وامپلر و وین (۱۹۹۸) برای نسخه تجدید نظر شده‌ی پرسشنامه سبک هویت، میزان ضریب آلفای کرونباخ ۰/۵۹، ۰/۶۴ و ۰/۷۸ را برای سبک‌های اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم/اجتنابی گزارش کردند. کروسیتی، رویینی، برزونسکی و میوس (۲۰۰۹) ضرایب ۰/۶۴، ۰/۵۸ و ۰/۷۵ را برای سبک‌های اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم/اجتنابی به دست آوردند. اسمیتس، کارر و نیل (۲۰۰۸)، به نقل از آذر پیکان، (۱۳۹۰) ضریب آلفا را برای سبک اطلاعاتی ۰/۶۹، هنجاری ۰/۵۲ و سردرگم/اجتنابی ۰/۶۸ گزارش کردند. در ایران نیز حجازی و فرتاش (۱۳۸۵) ضریب ۰/۶۸ جهت سبک اطلاعاتی، ۰/۶۵ را برای سبک هنجاری و ۰/۶۸ را برای سبک سردرگم/اجتنابی به دست آوردند. فولادچنگ و همکاران (۱۳۸۸) ضریب آلفای کرونباخ را برای سبک‌های اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم/اجتنابی به ترتیب ۰/۶۳، ۰/۵۰ و ۰/۶۴ به دست آوردند. غضنفری (۱۳۸۳) جهت بررسی روایی پرسشنامه سبک هویت از روش همبستگی هم‌زمان استفاده نمود و گزارش کرد که پرسشنامه از اعتبار مناسبی برخوردار است. همچنین جوکار و حسین چاری (۱۳۸۰) و فولادچنگ و همکاران (۱۳۸۸) نیز روایی مطلوبی را جهت پرسشنامه سبک هویت گزارش کردند.

۳- فرم کوتاه پرسشنامه پنج عامل شخصیت نئو (۱۹۹۵). پرسشنامه NEO-FFI مورد استفاده در این پژوهش فرم کوتاهی از پرسشنامه تجدیدنظر شده NEO (NEO-PI-R) کاستا و مک‌گری، (۱۹۹۲) است که برای ارزیابی مختصر و سریع پنج عامل اصلی شخصیت طراحی شده است. این پرسشنامه دارای ۶۰ ماده است، ۵ بعد شخصیت بهنجار را اندازه‌گیری می‌کند و شامل ۱۲ ماده برای هر یک از پنج بعد است (کاستا و مک‌گری، ۱۹۹۹ ص ۷۴). ضریب آلفای

تا ۴۰ سال و ۲۵,۵ درصد نیز در گروه سنی بالاتر از ۴۰ سال قرار داشته‌اند. توزیع فراوانی مقطع تحصیلی پاسخگویان در این پژوهش حاکی از آنست که ۱۴,۲ درصد از پاسخگویان در این پژوهش دارای میزان تحصیلات کاردانی و پایین‌تر، ۵۲,۳ درصد کارشناسی و ۳۳,۵ درصد نیز دارای میزان تحصیلات کارشناسی ارشد و بالاتر بوده‌اند. توزیع فراوانی طبقه اجتماعی پاسخگویان در این پژوهش حاکی از آنست که ۷,۱ درصد از پاسخگویان در این پژوهش در طبقه اجتماعی بالا، ۷۴,۵ درصد در طبقه اجتماعی متوسط و ۱۸,۴ درصد نیز در طبقه اجتماعی پایین قرار داشته‌اند. در ادامه یافته‌های توصیفی پژوهش در جدول زیر گزارش شده است.

روایی پرسشنامه را بررسی و تایید کردند. همچنین در پژوهش‌های صورت گرفته توسط آنان ضریب پایایی این ابزار ۰,۸۵ بدست آمد. این مقیاس توسط براتی بختیاری (۱۳۷۶) ترجمه و اعتبار آن با روش آلفای کرونباخ ۰/۸۱ گزارش شده است.

یافته‌ها

از لحاظ ویژگی‌های جمعیت‌شناختی پژوهش حاضر، توزیع فراوانی جنسیت پاسخگویان در این پژوهش حاکی از آنست که ۵۲,۸ درصد از پاسخگویان در این پژوهش مرد و ۴۷,۲ درصد زن بوده‌اند. توزیع فراوانی سن پاسخگویان در این پژوهش حاکی از آنست که ۳۵,۸ درصد از پاسخگویان در این پژوهش در گروه سنی کمتر از ۳۰ سال، ۳۸,۷ درصد بین ۳۰

جدول ۱. آماره‌های پراکندگی مرکزی (میانگین و انحراف معیار) از متغیر ویژگی‌های شخصیتی

متغیر	میانگین	انحراف معیار
شخصیت منصف	۳,۶۶	۰,۶۱
شخصیت جسور یا قاطع	۳,۷۱	۰,۷۶
شخصیت تساوی‌گرا	۳,۳۹	۰,۵۹
شخصیت درون‌گرا	۳,۲۵	۰,۸۸
ویژگی‌های شخصیتی	۳,۵۰	۰,۶۱
جهت‌گیری اطلاعاتی	۳,۴۷	۰,۷۰
جهت‌گیری هنجاری	۳,۵۸	۰,۴۹
جهت‌گیری سردرگم / اجتنابی	۳,۶۴	۰,۶۹
تعهد	۳,۵۵	۰,۷۳
سبک‌های هویتی	۳,۵۶	۰,۵۸
روان رنجوری	۳,۶۶	۰,۶۱
برون‌گرایی	۳,۳۴	۰,۷۸
گشودگی	۳,۴۸	۰,۶۹
توافق‌پذیری	۳,۳۶	۰,۵۸
مسئولیت‌پذیری	۳,۲۸	۰,۴۴
پنج عامل شخصیت	۳,۴۲	۰,۶۳
رضایت از سلامت و تغذیه	۳,۲۱	۰,۵۵
رضایت اقتصادی	۳,۱۰	۰,۶۳
رضایت از محل زندگی	۳,۲۳	۰,۴۷
رضایت از امنیت	۳,۰۱	۰,۶۹
رضایت از زندگی	۳,۱۳	۰,۷۴
میل به آغازگری رفتار	۳,۸۴	۰,۴۸
ادامه تلاش برای تکمیل رفتار	۳,۷۱	۰,۵۲
مقاومت در رویارویی با موانع	۳,۶۹	۰,۳۶
خودکارآمدی	۳,۱۳	۰,۵۰

روان رنجوری ۲. گشودگی ۳. توافق‌پذیری ۴. برون‌گرایی ۵. مسئولیت‌پذیری. همچنین، بیشترین تا کمترین میانگین در بین مؤلفه‌های متغیر رضایت از زندگی عبارتند از: ۱. رضایت از محل زندگی ۲. رضایت از سلامت و تغذیه ۳. رضایت اقتصادی ۴. رضایت از امنیت. در نهایت، بیشترین تا کمترین میانگین در بین مؤلفه‌های متغیر خودکارآمدی عبارتند از: ۱. میل به آغازگری رفتار ۲. ادامه تلاش برای تکمیل رفتار ۳. مقاومت در رویارویی با موانع.

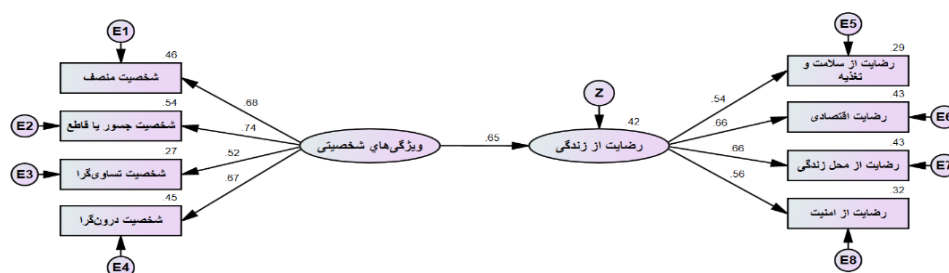
با توجه به جدول فوق که نشان دهنده یافته‌های آمار توصیفی پژوهش است، بیشترین تا کمترین میانگین در بین مؤلفه‌های متغیر ویژگی‌های شخصیتی عبارتند از: ۱. شخصیت جسور یا قاطع ۲. شخصیت منصف ۳. شخصیت تساوی‌گرا ۴. شخصیت درون‌گرا. همچنین، بیشترین تا کمترین میانگین در بین مؤلفه‌های متغیر سبک‌های هویتی عبارتند از: ۱. جهت‌گیری سردرگم/اجتنابی ۲. جهت‌گیری هنجاری ۳. تعهد ۴. جهت‌گیری اطلاعاتی. به علاوه، بیشترین تا کمترین میانگین در بین مؤلفه‌های متغیر پنج عامل شخصیت عبارتند از: ۱.

جدول ۲. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر رضایت از زندگی

آزمون بوت استرپ				استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			متغیرهای پژوهش
سطح معناداری	حد بالا	حد پایین	مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R2)	سطح معناداری	نسبت بحرانی	استاندارد شده	تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر رضایت از زندگی
۰,۰۱	۰,۵۶	۰,۲۴	۰,۴۲	۰,۰۰۰۱	۶,۶۴	۰,۶۵	

۰/۰۰۰۱ گزارش شده است که از نسبت بحرانی ۰/۰۵ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین ۰/۴۲ (۴۲ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با ۰/۰۱ گزارش شده و از سطح خطای ۰/۰۵ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ۰/۶۵ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R2 آن نیز برابر با ۰/۴۲ می‌باشد و بیانگر آنست که ۴۲ درصد واریانس متغیر وابسته (رضایت از زندگی) توسط متغیر مستقل (ویژگی‌های شخصیتی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۴۲ درصد از عامل رضایت از زندگی مربوط به متغیر ویژگی‌های شخصیتی می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با

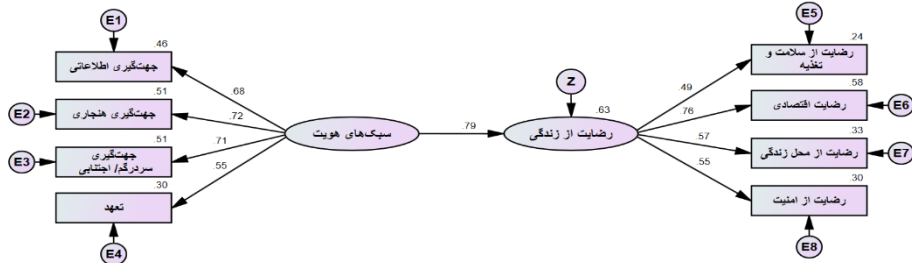

شکل ۱. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان از تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر رضایت از زندگی

جدول ۳. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ تأثیر سبک‌های هویتی بر رضایت از زندگی							
آزمون بوت استرپ				استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			متغیرهای پژوهش
سطح معناداری	حد بالا	حد پایین	مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R2)	سطح معناداری	نسبت بحرانی	مقدار استاندارد شده	
۰,۰۰۷	۰,۸۰	۰,۴۸	۰,۶۳	۰,۰۰۰۱	۷,۰۰۸	۰,۷۹	تأثیر سبک‌های هویتی بر رضایت از زندگی

به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین $0/63$ (63% درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با $0/007$ گزارش شده و از سطح خطای $0/05$ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود، پس سبک‌های هویتی بر رضایت از زندگی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آن است که می‌توان رضایت از زندگی را بر اساس سبک‌های هویتی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته $0/79$ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R2 آن نیز برابر با $0/63$ می‌باشد و بیانگر آنست که 63% درصد واریانس متغیر وابسته (رضایت از زندگی) توسط متغیر مستقل (سبک‌های هویتی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر 63% درصد از عامل رضایت از زندگی مربوط به متغیر سبک‌های هویتی می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با $0/0001$ گزارش شده است که از نسبت بحرانی $0/05$ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه

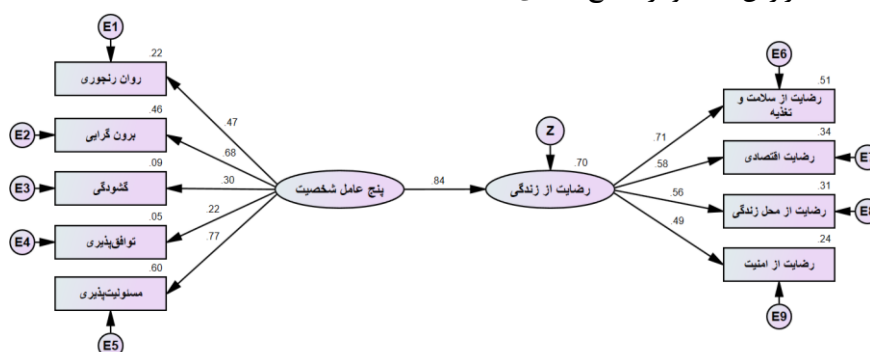
شکل ۲. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان از تأثیر سبک‌های هویتی بر رضایت از زندگی

جدول ۴. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ تأثیر پنج عامل شخصیت بر رضایت از زندگی							
خروجی آزمون بوت استرپ				خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			متغیرهای پژوهش
سطح معناداری	حد بالا	حد پایین	مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R2)	سطح معناداری	نسبت بحرانی	مقدار استاندارد شده	
۰,۰۰۰۱	۰,۸۵	۰,۴۸	۰,۷۰	۰,۰۰۰۱	۸,۹۸	۰,۸۴	تأثیر پنج عامل شخصیت بر رضایت از زندگی

R2 آن نیز برابر با $0/70$ می‌باشد و بیانگر آنست که 70% درصد واریانس متغیر وابسته (رضایت از زندگی) توسط متغیر مستقل (پنج عامل شخصیت) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر 70% درصد از عامل رضایت از زندگی مربوط به متغیر پنج عامل

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته $0/84$ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین

کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود، پس پنج عامل شخصیت بر رضایت از زندگی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آنست که؛ می‌توان رضایت از زندگی را بر اساس پنج عامل شخصیت در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

شکل ۳. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان از تأثیر پنج عاملی شخصیت بر رضایت از زندگی

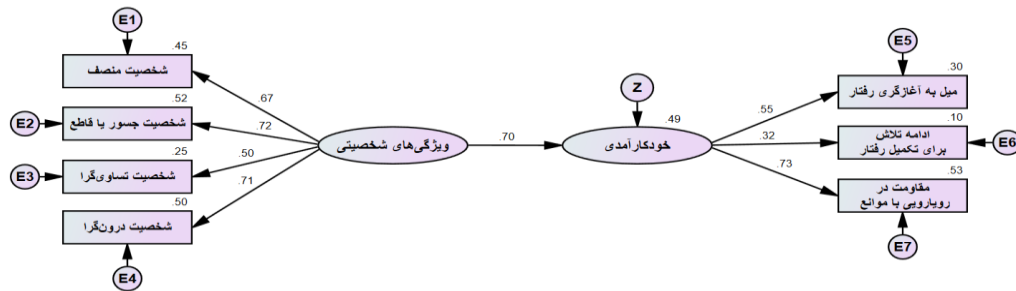
جدول ۵. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر خودکارآمدی

آزمون بوت استرپ				استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			متغیرهای پژوهش
سطح معناداری	حد بالا	حد پایین	مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R2)	سطح معناداری	نسبت بحرانی	مقدار استاندارد شده	تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر خودکارآمدی
۰,۰۰۹	۰,۷۰	۰,۳۰	۰,۴۹	۰,۰۰۰۱	۸,۹۸	۰,۸۴	

کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین $0/49$ (۴۹ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با $0/009$ گزارش شده و از سطح خطای $0/05$ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود، پس ویژگی‌های شخصیتی بر خودکارآمدی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آنست که؛ می‌توان خودکارآمدی را بر اساس ویژگی‌های شخصیتی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

شخصیت می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با $0/0001$ گزارش شده است که از نسبت بحرانی $0/05$ کوچکتر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین $0/70$ (۷۰ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با $0/0001$ گزارش شده و از سطح خطای $0/05$

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته $0/70$ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با $0/49$ می‌باشد و بیانگر آنست که ۴۹ درصد واریانس متغیر وابسته (خودکارآمدی) توسط متغیر مستقل (ویژگی‌های شخصیتی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۴۹ درصد از عامل خودکارآمدی مربوط به متغیر ویژگی‌های شخصیتی می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با $0/0001$ گزارش شده است که از نسبت بحرانی $0/05$ کوچکتر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور

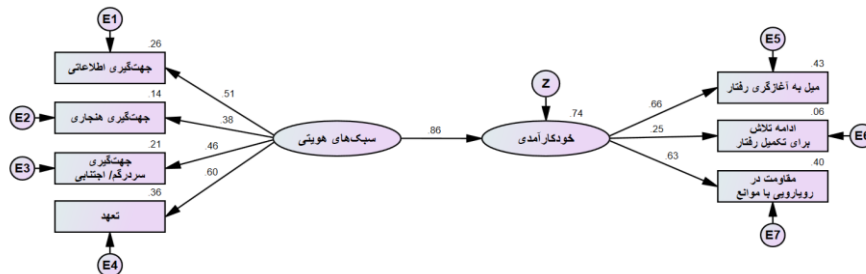

شکل ۴. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان از تأثیر ویژگی‌های شخصیتی بر خودکارآمدی

آزمون بوت استرپ تأثیر سبک‌های هویتی بر خودکارآمدی				استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			متغیرهای پژوهش
سطح معناداری	حد بالا	حد پایین	مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R ²)	سطح معناداری	نسبت بحرانی	مقدار استاندارد شده	تأثیر سبک‌های هویتی بر خودکارآمدی
۰,۰۰۴	۰,۹۵	۰,۴۴	۰,۷۴	۰,۰۰۰۱	۸,۹۸	۰,۸۴	

به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین $0/74$ (۷۴ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با $0/004$ گزارش شده و از سطح خطای $0/05$ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود، پس سبک‌های هویتی بر خودکارآمدی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آن است که می‌توان خودکارآمدی را بر اساس سبک‌های هویتی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود.

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته $0/86$ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با $0/74$ می‌باشد و بیانگر آنست که ۷۴ درصد واریانس متغیر وابسته (خودکارآمدی) توسط متغیر مستقل (سبک‌های هویتی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۷۴ درصد از عامل خودکارآمدی مربوط به متغیر سبک‌های هویتی می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با $0/0001$ گزارش شده است که از نسبت بحرانی $0/05$ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور کلی با توجه

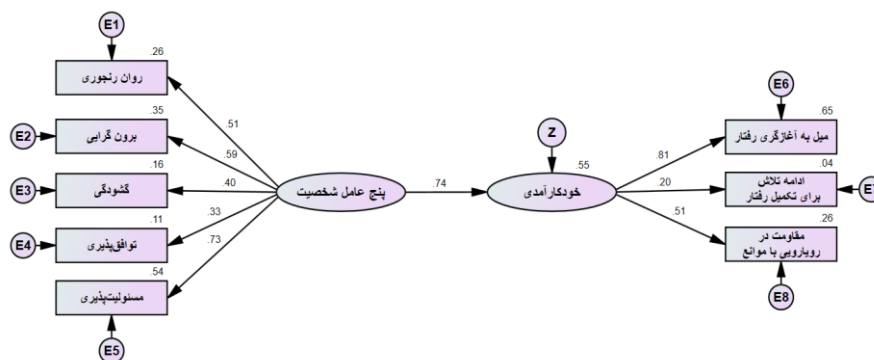

شکل ۵. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان از تأثیر سبک‌های هویتی بر خودکارآمدی

جدول ۷. خروجی استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی و آزمون بوت استرپ تأثیر پنج عامل شخصیت بر خودکارآمدی							
آزمون بوت استرپ				استاندارد شده وزن‌های رگرسیونی			متغیرهای پژوهش
سطح معناداری	حد بالا	حد پایین	مقدار استاندارد شده (ضریب تعیین R2)	سطح معناداری	نسبت بحرانی	مقدار استاندارد شده	تأثیر پنج عامل شخصیت بر خودکارآمدی
۰,۰۱	۰,۸۴	۰,۲۴	۰,۵۵	۰,۰۰۰۱	۸,۹۸	۰,۸۴	

کلی با توجه به خروجی آزمون بوت استرپ برای روشن شدن معناداری یا عدم معناداری ضریب تعیین $0/55$ (۵۵ درصدی مدل در جامعه آماری) چون مقدار سطح معناداری در این آزمون برابر با $0/01$ گزارش شده و از سطح خطای $0/05$ کوچکتر است و در بازه‌های حد پایین و حد بالا صفر واقع نشده است می‌توان استنباط نمود که بطور کلی این اثرات (تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته) معنادار می‌باشد و فرضیه فوق تأیید می‌شود، پس پنج عامل شخصیت بر خودکارآمدی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آن است که می‌توان خودکارآمدی را بر اساس پنج عامل شخصیت در جامعه آماری پیش بینی نمود.

با توجه به مدل رگرسیونی ساده و خروجی استاندارد آن در نرم‌افزار Amos چنین می‌توان استنباط نمود که میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته $0/74$ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با $0/55$ می‌باشد و بیانگر آنست که ۵۵ درصد واریانس متغیر وابسته (خودکارآمدی) توسط متغیر مستقل (پنج عامل شخصیت) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۵۵ درصد از عامل خودکارآمدی مربوط به متغیر پنج عاملی شخصیت می‌باشد. مقدار سطح معناداری نیز در خروجی نرم‌افزار و در کادر وزن‌های رگرسیونی نیز برابر با $0/0001$ گزارش شده است که از نسبت بحرانی $0/05$ کوچک‌تر بوده و معنادار بودن این تأثیر را از لحاظ آماری گزارش می‌کند. بطور

شکل ۶. مدل رگرسیونی ساده با متغیر پنهان از تأثیر پنج عامل شخصیت بر خودکارآمدی

متغیر ویژگی‌های شخصیتی می‌باشد. پس ویژگی‌های شخصیتی بر رضایت از زندگی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آن است که می‌توان رضایت از زندگی را بر اساس ویژگی‌های شخصیتی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود نتایج این پژوهش با پژوهش کرمی جویان و همکاران (۱۳۹۴) که معتقد هستند ویژگی شخصیتی پیش‌بینی کننده معنی داری برای رضایت از زندگی دانش آموزان محسوب می‌شود، همسو است. همچنین، میزان تأثیر متغیر

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش در پاسخ به ۶ فرضیه صورت پذیرفته است. میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته $0/65$ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با $0/42$ می‌باشد و بیانگر آنست که ۴۲ درصد واریانس متغیر وابسته (رضایت از زندگی) توسط متغیر مستقل (ویژگی‌های شخصیتی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۴۲ درصد از عامل رضایت از زندگی مربوط به

خودکارآمدی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آنست که می‌توان خودکارآمدی را بر اساس ویژگی‌های شخصیتی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود. نتایج این پژوهش با پژوهش پورسید و خرمائی (۱۳۹۸) که نشان دادند، ویژگی‌های شخصیتی با کاهش استرس تحصیلی در مواجهه با مسائل استرس‌زا به افزایش خودکارآمدی تحصیلی در دانش‌آموزان منجر می‌شود، همسو است. همچنین، میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ۰/۸۶ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با ۰/۷۴ می‌باشد و بیانگر آنست که ۷۴ درصد واریانس متغیر وابسته (خودکارآمدی) توسط متغیر مستقل (سبک‌های هویتی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۷۴ درصد از عامل خودکارآمدی مربوط به متغیر سبک‌های هویتی می‌باشد. پس سبک‌های هویتی بر خودکارآمدی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آنست که می‌توان خودکارآمدی را بر اساس سبک‌های هویتی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود. نتایج این پژوهش با پژوهش ابراهیم پور و همکاران (۱۳۹۶) که معتقدند بین سبک‌های هویتی با خودکارآمدی رابطه وجود دارد، همسو است. سرانجام، میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ۰/۷۴ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با ۰/۵۵ می‌باشد و بیانگر آنست که ۵۵ درصد واریانس متغیر وابسته (خودکارآمدی) توسط متغیر مستقل (پنج عامل شخصیت) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۵۵ درصد از عامل خودکارآمدی مربوط به متغیر پنج عامل شخصیت می‌باشد. پس پنج عامل شخصیت بر خودکارآمدی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آن است که می‌توان خودکارآمدی را بر اساس پنج عامل شخصیت در جامعه آماری پیش‌بینی نمود. با توجه به مطالبی که بیان شد خصوصیات شخصیتی و سبک‌های هویتی و مدل پنج عاملی شخصیت می‌توانند با رضایت از زندگی و خودکارآمدی دانشجویان دانشگاه آزاد کاشان در مواجهه با اختلالات روانی موثر باشند. در تبیین بیشتر یافته‌های پژوهش حاضر می‌توان گفت عوامل زیادی بر موفقیت افراد در زندگی موثر است. در دهه اخیر مراحل سازگاری، مورد نظر تحقیقات مهمی بوده است. قبلاً کل شخصیت هر فرد معرف نوعی سازگاری تصور می‌شده است. این موضوع واضح است که مردم از اسراتزیهای

مستقل بر متغیر وابسته ۰/۷۹ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با ۰/۶۳ می‌باشد و بیانگر آنست که ۶۳ درصد واریانس متغیر وابسته (رضایت از زندگی) توسط متغیر مستقل (سبک‌های هویتی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۶۳ درصد از عامل رضایت از زندگی مربوط به متغیر سبک‌های هویتی می‌باشد. پس سبک‌های هویتی بر رضایت از زندگی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آنست که می‌توان رضایت از زندگی را بر اساس سبک‌های هویتی در جامعه آماری پیش‌بینی نمود. همچنین نتایج این پژوهش با پژوهش کرمی جویان و همکاران (۱۳۹۴) که به این نتیجه دست یافتند که سبک هویت پیش‌بینی کننده معنی داری برای رضایت از زندگی دانش‌آموزان محسوب می‌شود، همسو است. به علاوه، میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ۰/۸۴ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با ۰/۷۰ می‌باشد و بیانگر آنست که ۷۰ درصد واریانس متغیر وابسته (رضایت از زندگی) توسط متغیر مستقل (پنج عامل شخصیت) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۷۰ درصد از عامل رضایت از زندگی مربوط به متغیر پنج عامل شخصیت می‌باشد. پس پنج عامل شخصیت بر رضایت از زندگی دارای تأثیر معناداری می‌باشد. نتیجه کلی این فرضیه آنست که می‌توان رضایت از زندگی را بر اساس پنج عامل شخصیت در جامعه آماری پیش‌بینی نمود. نتایج این پژوهش با پژوهش بیرامی و قلی زاده (۱۳۹۰) که معتقد هستند عامل‌های شخصیتی را می‌توان به عنوان یکی پیش‌بین‌های رضایت از زندگی در نظر گرفت، همسو است. همچنین نتایج این پژوهش با پژوهش داینر و همکاران (۲۰۰۳) که نشان داده‌اند که عامل‌های شخصیتی یکی از مولفه‌های اساسی در پیش‌بینی و تبیین رضایت از زندگی است، همسو است. همچنین، میزان تأثیر متغیر مستقل بر متغیر وابسته ۰/۷۰ گزارش شده است که این میزان تأثیر، یک تأثیر با شدت مناسبی بوده و ضریب تعیین R^2 آن نیز برابر با ۰/۴۹ می‌باشد و بیانگر آنست که ۴۹ درصد واریانس متغیر وابسته (خودکارآمدی) توسط متغیر مستقل (ویژگی‌های شخصیتی) تبیین شده است. به عبارت ساده‌تر ۴۹ درصد از عامل خودکارآمدی مربوط به متغیر ویژگی‌های شخصیتی می‌باشد؛ پس ویژگی‌های شخصیتی بر

توجه به اهداف دوباره مورد ارزیابی قرار می‌گیرد، زمانی است که قضاوت‌های پیچیده شناختی با توجه به حالت فعلی فرد و با توجه به تمایلات و اهدافی که به تازگی در وی به وجود آمده است، انجام می‌گیرد. با این حال، پژوهش‌ها نشان می‌دهد که رضایت از زندگی انعکاس ساده‌ای از شرایط و حوادث واقعی نیست، بلکه خلق و ارزیابی شناختی افراد از رویدادها و شرایط نیز نشان می‌دهد. از این رو، به نظر می‌رسد. از این رو، تأثیرپذیری رضایت از زندگی از سبک‌های هویت، ویژگی‌های شخصیتی و پنج عامل شخصیتی دور از ذهن نیست. پژوهش حاضر نیز مانند هر پژوهش دیگری دارای محدودیت‌هایی می‌باشد. از جمله محدودیت‌های این پژوهش استفاده از روش همبستگی و رگرسیون جهت تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها و نتیجه‌گیری می‌باشد. تحت چنین شرایطی امکان نتیجه‌گیری علی وجود ندارد و نیز پیش‌بینی انجام شده نمی‌تواند دقیق باشد؛ بنابراین، پیشنهاد می‌شود جهت تبیین بیش‌تر و دقیق‌تر نتایج پژوهش حاضر، متغیرهای بررسی شده در شرایط متفاوت و در رابطه با متغیرهای دیگر بررسی شده و همچنین در تعمیم و استفاده از یافته‌های این پژوهش جوانب احتیاط رعایت گردد. علاوه بر این، با توجه به نتایج به دست آمده از این پژوهش پیشنهاد می‌گردد که متخصصین بالینی رابطه متغیرهای ذکر شده را در بررسی‌های بالینی خود در نظر داشته باشند و از پرسشنامه‌های به کار رفته در پژوهش استفاده نمایند.

منابع

ارشدی الیاسی، روشنگر؛ و نیسی، عبدالکاظم. (۲۰۱۹). طراحی و آزمودن الگویی از برخی پیشایندهای رفتار سازمانی مثبت. پژوهش نامه روانشناسی مثبت، ۴(۴)، ۱-۱۲.

امانی، احمد، احمدی، سرور؛ و حمیدی، امید. (۲۰۱۸). اثربخشی معنادرمانی به شیوه گروهی، بر عزت نفس و بهزیستی روانشناختی دانشجویان دختر دارای نشانگان ضربه عشق. پژوهش نامه روانشناسی مثبت، ۴(۳)، ۷۱-۸۶.

اسفندیاری، سیمین. (۱۳۹۵). فلسفه، معنای وجود و زندگی با رویکرد صدرایی، مجله علمی و تخصصی فلسفه دین، الهیات و دین پژوهشی، ۲(۳)، ۵۹-۴۸.

ابراهیم پور، قدسیه، عالیشاهی، معصومه؛ و عالیشاهی، فاطمه، (۱۳۹۶). رابطه بین سبک‌های هویت با خودکارآمدی و انگیزش پیشرفت در نوجوانان، کنگره بین‌المللی دستاورد های جهانی علوم اجتماعی، روانشناسی و علوم تربیتی، تهران.

سازگاری وسیع استفاده می‌کنند و اینکه بروز مکانیزم‌های سازگاری به خصوص برای یک موقعیت خاص، به عوامل متعددی چون نیازها و فرصت‌های یک موقعیت وابسته است. (مک کری، ۱۹۸۴) ولی نحوه سازگاری هر شخص، مطمئناً از خصوصیات شخصیتی او تأثیر می‌گیرد. مردها و زنهای انعطاف‌پذیر اغلب هنگام مواجهه با مشکلات از طنز استفاده می‌کنند؛ اما افراد غیر انعطاف‌پذیر به ایمان خود متوسل می‌شوند هم ایمان و هم طنز به عنوان راه‌های سالمی برای مواجهه با استرس به شمار می‌روند. همچنین، طبق نظر برزونسکی (۲۰۰۸) افراد در وضعیت‌های مختلف برای تصمیم‌گیری، گفتگو درباره‌ی موضوعات مربوط به هویت، حل مسئله و کشف اطلاعات از آن‌ها استفاده می‌کنند (برزونسکی، ۲۰۰۸). از سوی دیگر، خودکارآمدی به عنوان یک عامل شناختی می‌تواند به افراد کمک کند و مسیر رسیدن به موفقیت را برایشان هموار سازد. خودکارآمدی از جمله صفاتی است که بر اکثر جنبه‌های زندگی افراد تأثیر دارد. شناخت خود، افراد را قادر می‌سازد تا بر افکار، احساسات و اعمال خود کنترل داشته باشند (پاچارس، ۱۹۸۶). باور به خودکارآمدی یک ویژگی شخصیتی کاملاً ثابت نیست، بلکه در اثر تجربه و در طی زمان دستخوش تغییر می‌گردد. حالات هیجانی و فیزیولوژیکی، بر احساس خودکارآمدی مؤثرند. افراد در مواقع آرامش نسبت به مواقعی که مضطرب و نگرانند احساس خودکارآمدی بیشتری می‌کنند (رستمی و همکاران، ۱۳۹۶). از این رو به نظر می‌رسد خودکارآمدی از ویژگی‌های شخصیتی، پنج عامل بزرگ شخصیت و سبک‌های هویتی تأثیر بپذیرد. از سوی دیگر، رضایت از زندگی، فرایندهای مقایسه‌ای بین تجربه کنونی فرد با معیارهای درونی شده وی را در بر می‌گیرد. در حقیقت، رضایت از زندگی این مسائل را منعکس می‌کند که تا چه اندازه نیازهای اساسی برآورده شده‌اند و تا چه اندازه انواع دیگر اهداف، به عنوان اهدافی قابل دسترس، می‌باشند. در حالی که برای افرادی که در شرایط کمتر پیشرفته زندگی می‌کنند، ارضاء نیازهای اساسی، بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرد. رضایت از زندگی پیش از بزرگسالی، خصوصاً در خلال نوجوانی، یک متغیر روان‌شناختی مهم می‌باشد که در این مورد، دلایلی وجود دارد. نوجوانی به طور کلی دوره‌ای است که حساسیت افراد افزایش می‌یابد، زمانی است که اهداف تغییر می‌کنند و عقاید فرد با

- کرمی جویانی، فاطمه، سروقد، سیروس؛ و بقولی، حسین. (۱۳۹۵). رابطه ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های هویت با رضایت از زندگی دانش‌آموزان دوره متوسطه. *دوماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی*، ۶(۲۴)، ۱۱۵-۱۲۸.
- Atkinson, J. W. (1983). "Motivational effects in so-called tests of ability and educational achievement". In L. J. Fyans, Jr (Ed). *Achievement motivation*. New York: Plenum Press
- Blickle, G., Wendel, S., & Gerald, R. F. (2010), "Political Skill as Moderator of Personality – Job Performance Relationships in Socioanalytic Theory: Test of the Getting ahead Motive in Automobile Sales ", *Journal of Vocational Behavior*, 76(2), 326-335
- Berzonsky, M.D. (1998) February). Identity commitment identity style, and parental authority. Paper present at the biennial meetings of the Internation Society for Research on Adolescence. SanDigo, California.
- Berzonsky, M.D. (1990). Self construction over the life-span: A process perspective on identity formation. In G. Neimeyer & R. A. Neimeyer (Eds), *Advances in personal construct psychology* (vol 1:155-186). Greenwich CT: JAI.
- Erikson, E. H. (1968). *Youth identity and crisis*. London: Faber and Faber
- Ferguson, L.B. (1970). "Personality Development. Belmont ". calif: Brooks / Cole
- Freud, S. (2018). *The collected works of Sigmund Freud*. Vol. 1. Library of Alexandria.
- Schultz, D.P. (2000), *A history of modern psychology*. Sydney. Ellenchultz. Harcourt college publishers. Seventh Edition.
- White, J.M., Wampler, R.S. & Winn, KI (1998). The identity style inventory: A revision with a sixth-grade reading level. *Journal of Adolescent Research*, 13(2): 223-245
- بیرامی، منصور، قلی زاده، حسین. (۱۳۹۰). عامل‌های شخصیتی به عنوان پیش‌بینی کننده افسردگی و رضایت از زندگی، *مجله مطالعات علوم پزشکی* (مجله پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ارومیه)، ۲۲(۲).
- پورسید، محمد؛ و خرمانی، فرهاد. (۱۳۹۸). تبیین خودکارآمدی تحصیلی بر اساس ویژگی‌های شخصیتی با واسطه‌گری استرس تحصیلی، *دوماهنامه علمی- پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی*، ۱۲(۱)، ۱۶۷-۱۶۰
- پروین، لارنس. ای. (۱۳۸۱). روانشناسی شخصیت. ترجمه: محمد جعفر جوادی و پروین کدیور. تهران: انتشارات رسا.
- صادقی، خدیجه، بذرافشان، جواد، حاجی نژاد، علی؛ و یاسوری، مجید. (۱۳۹۹). عوامل مؤثر بر شادابی و سرزندگی خانوارهای روستایی (مورد مطالعه: شهرستان فومن). *پژوهش‌های روستایی*، ۱۱(۲)، ۲۵۰-۲۶۹.
- سلیگمن، مارتین؛ و روزنهان، دیوید، ال. (۱۳۸۶). آسیب‌شناسی روانی، ترجمه سید محمدی. تهران: ارسباران.
- ذبیحی مداح، زهره؛ و آقاجانی مرساء، حسین. (۱۳۹۸). ابعاد کیفیت زندگی سالمندان با مرور پژوهش‌های پیشین. *رفاه اجتماعی*، ۱۹(۷۵)، ۱۲۳-۱۸۱.
- ظاهری عبدوند، ابراهیم؛ و صفری، جهانگیر. (۱۳۹۸). فلسفه و آموزه‌های شاد زیستن در اندیشه نظامی. *پژوهشنامه ادبیات تعلیمی*، ۱۱(۴۱)، ۵۹-۸۶.
- ذاکرین، سیدجمال الدین. (۱۳۹۳). ارائه نظریه جدید روانشناسی شخصیت با تأمل به آنالیز و تجزیه و تحلیل نظریه‌های فروید، سلحشور، کیان مهر؛ و محمد نسل، مصطفی. (۱۳۹۸). نقش اختلالات روانی (غیر از جنون) در ارتکاب جرم و تأثیر آن بر مسئولیت کیفری اشخاص. *فصلنامه دانش انتظامی کردستان*، ۱۰(۳۸)، ۴۹-۷۲.
- علایی رحمانی، فاطمه، پاک نیت، خضر؛ و غلامی نژاد، فهیمه. (۱۳۹۷). بررسی تطبیقی ساختار شخصیت و ابعاد آن از دیدگاه قرآن کریم و روان‌شناسی. *مطالعات تطبیقی قرآن و حدیث، ۱۹(۱)، ۱۳۹-۱۶۰.
- کریمی، یوسف، (۱۳۸۹). روان‌شناسی شخصیت. تهران، انتشارات: ویرایش.